

TESTÜLETI VÉLEMÉNY

56/2011

a Műemléki Tanácsadó Testület 2011. március 29-ei konzultációjáról

<u>Tárgy:</u>	Diósgyőri vár helyreállítása
<u>Jelen vannak:</u>	jelenléti ív szerint
<u>Tervező:</u>	Cséfalvay Gyula, Botos Judit (Botos Építésziroda Kft.)

Tekintettel a várrom és a korábbi helyreállítás különleges értékére a KÖH szükségét érezte a tervek Műemléki Tanácsadó Testület előtti megvitatását is.

Az elmúlt év történetét Okrutay Miklós, műemlék-felügyelő foglalta össze.

A diósgyőri várrom helyreállítási munkáinak 1970-es évek elején történt átadása óta a várrom állaga jelentősen romlott. Másrészt fokozódó elvárásként jelentkezik a kiállító- és egyéb hasznosítású terek felületének növelése is. Mindkét igényre választ jelenthet a romfalaknak a jelentős továbbépítése, amely a terek rekonstruálásán túl a lefedettség révén végleges állagvédelmet is biztosít.

A készülő terveket a Műemléki Tanácsadó Testület 2010. február 26-án tárgyalta, de engedélyezését nem támogatta, és javasolta a program és a terv átgondolását.

A módosított terveket a Központi Tervtanács 2010. június 9-én vitatta meg, az engedélyezést javasolta, de soknak tartotta a rekonstrukciót, amit csak a meglévő töredékekhez csatlakoztatva javasolt, másutt „szabad építészeti eszközök” alkalmazását ajánlotta.

A terv ezután engedélyt kapott, de tovább módosult, és 2011 március 31-én újból Központi Tervtanács elé kerül.

A konzultáción a tervező megjelenni nem tudott, azonban a terveket a jelenlévők elektronikus formában megkapták, így megismerhették, és a konzultáció megtartható volt.

A TESTÜLET VÉLEMÉNYE:

A tervismertetés után a jelenlévők megvitták a terveket, valamint a kialakult helyzetet, és az elhangzott hozzászólások alapján az alábbi vélemény alakult ki:

Az épület elsősorban minimális hozzányúlást, karbantartást, állagmegóvást igényel. A korábbi helyreállításhoz képest néhol rekonstrukció elképzelhető, de csak biztos tudás alapján, meglévő töredékekhez csatlakoztatva. (ld. KTT vélemény 3.). A 2010-ben a Központi Tervtanács elé került tervhez képest a rekonstrukció mértéke növekedett.

A jelenlévők nem fogadják el azt a sommás véleményt, miszerint egy rom fennmaradása csak lefedve biztosítható. A várrom jelenlegi leromlott állapotát a karbantartás 40 évnyi elmaradása okozta, amit tetők alatt és azokkal együtt is megsínylelt volna.

A tervezett mérvű kiépítést a kutatás nem igazolja, elhangzott vélemény szerint a tervezett mérvű rekonstrukció tudományosan elvben is igazolhatatlan. Rekonstrukció ugyanis csak teljesen hiteles módon készülhetne, ami ebben az esetben irreális, hiszen a kápolna, a

homlokzatok, a nyílások helye nem ismerhető meg. Ha ezek az épületrészek hipotézisek alapján készülnek, akkor ez 19. századi romantikus-historizáló gondolkodásmód, azaz nem tekinthető tudományosan megalapozott műemlékvédelemnek.

A jelenlévők véleménye szerint a beavatkozáshoz szakmai konszenzust kellene kialakítani. Ez nem történt meg, az elvi rekonstrukció megvitatása elmaradt, a kutatás eredményeit szakértők nem ismerhették meg és nem vitathatták meg.

A tervezést nem előzte meg a Ferenczy-féle helyreállítás értékelése. Az akkori helyreállítás műemléki, épületfizikai hibái nyilván javítandók és javíthatók (pl. a beton korrodáló hatása, vagy a töredékek tárolási módja), de a rendkívül invenciózus, műemléki szempontból hiteles és korrekt beavatkozás értékei megtartandók lennének és lehetnének. Ehelyett a terv a korábbi helyreállítást nagyrészt megszünteti.

A terv nem foglalkozik a várnak a társadalmi tudatban romként rögződött, évszázados képével, aminek megőrzése, csupán finomabb változtatása megfontolandó szempont.

A központi tervtanácsi vélemény 3. szerint „ahol nem rekonstrukció, hanem fikció” készül, ott támogatja a „szabad építészeti eszközök használatát”, azaz a kortárs építészeti megjelenését. A jelenlévők sajnálatosnak tartják, hogy a kortárs építészeti tervben gyakorlatilag nem jelenik meg, ellentétesen a korábbi helyreállítás szellemiségével

Összefoglalva:

A jelenlévők tisztában vannak azzal, hogy a KÖH a pillanatnyi helyzetben nem szólhat bele a vár helyreállításának folyamatába, de rögzíteni kívánják, hogy a tervezett beavatkozással a fentiek szerint, műemléki szempontból nem értenek egyet – a tervezett beavatkozás a vár kiemelkedő műemléki értékeinek jelentős pusztulását vetíti előre.

Budapest, 2011. március 30.

Összeállította:

Arnóth Ádám
a MTT elnöke